

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom

a celo leto 3 gld. — kr.
" pol leta 1 " 60 "
" četrť leta — " 80 "
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofijsk.
poslopju (Bischofhof.)
Dležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Bi li kazalo ces. kralj. okrajne glavarje voliti za deželne poslance?

Slišimo, da bodo ustavoverci, pri nas ob enem trdi liberalci in kosmati nemškutarji, tudi na Štajerskem in Koroškem pri bližnjih volitvah v deželne zbere po nekaterih krajih za kandidate postavili dotične ces. kralj. okrajne glavarje. Bi li kazalo, da bi jim tudi slovenski volilci svoje glase dali? Na važno prašanje nam odgovarjajo jasno in glasno kranjski Slovenci, da to nikakor nebi kazalo. Pri volitvah na Kranjskem so v soboto 7. julija tamošnji ustavoverci, liberalci in nemškutarji, slovenskim volilcem ponujali 4 ces. kralj. okrajne glavarje: Vesteneka v Trebenjem, Mahkota v Črnomelju, Dralko-ta v Radoljici in Dollhoffa v Kočevju. Toda slovenski volilci niso nobenega hotli izvoliti. Prvi 3 so prav sramotno propali. Vestenek je od 148 glasov vjel komaj 26, Dralko od 49 samo 14 in Mahkot od 63 kar le 7 revnih glasčkov. Le Dallhoff je z 1 glasom zmagal z pomočjo 11 nepostavno izvoljenih Kočevarjev in se je zato precej ugovor ali protest vložil zoper njegovo volitev. To je vendar jasen dokaz, kako močno so slovenski volilci na Kranjskem bili prepričani, da nikakor ne kaže ces. kralj. okrajnih glavarjev voliti za deželne poslance. Ko bi tega prepričanja ne imeli, bi jih v poslance bili izvolili ali vsaj ne tako strašno sramotno propasti dali. In resnično, če le nekatere uzroke takega postopanja premislimo, moramo kranjskim Slovincem popolnem prav dati.

Brez dvombe bi kmetski ljudje po svojih prihodnjih poslancih radi odložili marsikaj, kar so jim nemški in nemškutarski liberalci in ustavoverci naložili, zlasti želijo zmanjšanje stroškov in toraj polajšanje davkov. Toda če mislijo to doseči s tem, da si izvolijo okrajnega glavarja za poslanca, se utegnejo pač močno ukaniti. Okrajni glavar je kot e. k. uradnik odvisen od ministrov, ki so vzeti iz liberalne večine državnega zbora. Brž ko bi se tedaj kmetom nepovoljnih liberalnih naprav v deželnem zboru lotil, bi se tudi mahoma

zameril ministrom. On bi tedaj bil prisiljen v deželnem zboru ali molčati, in takega lipovega bogá ne potrebujemo, ali pa bi moral na škodo kmetskimi volilcem z liberalci vleči, in takega poslanca ne smemo voliti, če nam je za naše lastne koristi še kaj mar. Glavarji tedaj nikakor ne sodijo za deželne poslance. Mnogo kmetskih ljudi toži, da so okrajna glavarstva prevelika, komisijoni strašno pogosti in dragi, uradovanje tu pa tam polževo počasno itd. Da bi tukaj glavarji kot deželni poslanci mogli res pomagati, to je tako neverjetno, da ni treba besedice več povedati. Naposled pa si vsak razumnik lahko sam domisli, zakaj da liberalni nemškutarji sedaj okrajne glavarje za svoje kandidate izbirajo? To delajo samega strahu in slabosti ter se vsled tega močno bojijo propada pri volitvah. Zato se skrivljejo za hrbe glavarjev, ker vidijo, da imajo ti velik upljiv na uradnike, na volilne komisarje, na župane ali predstojnike itd. Ta upljiv bi ti lisjaki radi za sebe porabili in tako vsaj po zvijačah zmagali. Toda slovenski kmetje na Kranjskem so zvijačo brž zapazili in okrajni glavarji, kateri so bili od nemškutarjev za kandidate postavljeni, so revno propali. Upamo, da bodo Slovenci enako storili tudi drugod, če bi treba bilo! Okrajnih glavarjev voliti za deželne poslance pač nikakor ne kaže.

Resolucije ali sklepi

splošnega shoda avstrijskih katoličanov na Dunaju
meseca maja 1877.

A. Katoliško življenje.

I. Splošni shod avstrijskih katoličanov izpoveda pred vsem svoje prepričanje, da je blagoslovno uplivanje katoličanov na krščansko uredbo javnih razmer mogoče le, če si prizadevljejo svoje lastno notranje in zunanje življenje urediti v smislu krščanske popolnosti, če torej marljivo rabijo v ta namen od sv. Cerkve zapovedane pomočke milosti, če se živahno udeležujejo vsakovrstne redne in izredne službe božje, potem od sv. Cerkve odobrenih in priporočenih bratovščin, stanovskih in mo-

litevskih družeb, zlasti če se povsod in srčno skazujejo kot pravi verniki in vselej v tesni zvezi ostajajo z svojimi duševnimi pastirji, škofi in papežem.

II. 1. Splošni shod avstrijskih katoličanov izreka svoje prepričanje, da vsi dogodki, kateri se tičejo sv. stolice papeževe v Rimu, ob enem tudi vesoljno Cerkvo zadevljejo.

2. Splošni shod avstrijskih katoličanov izpoveda svojo najiskrenejšo udanost do sv. stolice in uporeka slovesno zoper vse napade na njeno svobodo, katera njej je potrebna, da uspešno izvršuje svojo učilno — duhovniško — in pastirsko oblast.

3. Splošni shod avstrijskih katoličanov izjavlja svoje prepričanje, da bodo tudi avstrijski katoličani željam sv. Očeta, v alokuciji (nagóvoru) 12. marca t. l. izrečenim, ustregli in pod vodstvom svojih škofov poslužili se vseh dopuščenih jim sredstev, da bo posilstvu in sužanstvu, v katerem so sedaj sv. Oče, brž ko mogoče konec storjen.

III. Splošni shod avstrijskih katoličanov je prepričan, da je društvo sv. Vincencija svetnim ljudem glavni pomoček za prenovljenje človeške družbe na krščanski podlagi. Naj se torej po vseh silah prizadevlje, da se bo v cesarstvu število konferenc društva sv. Vincencija pomnožilo, tudi po deželi, posebno kder je veliko delavcev, fabrik itd. ter da že obstoječa pa tudi ona, ki se bodo osnovala, skrbijo za zanemarjeno mladino po pribezališčnicah ali azilih za fantiče, rokodelske učence, dijake itd.

M. Socijalne ali družbinske zadeve.

I. Shod katoličanov sprejme vesel na znanje poročilo o zborovanju spodnje avstrijskega kat. polit. društva dne 18. maja 1875. in o takrat sprejetih resolucijah in po teh pouzročeni blagonosni slodbudi k bolj razširjenemu in temeljitemu preskovanju socijalnega prašanja in k njegovemu razumevanju v krščanskem duhu; tudi to sprejme shod katoličanov vesel na znanje, da se v pospeševanje p evaznega prašanja snuje društvo za krščanske družbinske znanosti — za krščansko gospodarstvo — pravo in državoslovje, ter izreka gorke želje, naj bi rečeno podvzetje imelo srečen uspeh, tako da se bo prihodnjemu splošnemu shodu katoličanov zamoglo poročati o njegovem obstanku in djanjih.

II. Vpričo res strašnih nasledkov odtitje in silne potrebe, da se tem nevarnim razmeram temeljito v okom pride, izreka shod katoličanov svoje prepričanje, da je v ta namen pred vsem treba ozir jemati na pravna pravila nature na tudi od Boga razodete postave in torej trdno priporočla znanstveno preiskovanje ovih pravil.

III. Shod katoličanov spoznava vseobčno posvečevanje nedelje ne samo kot versko dolžnost, ampak ima njegovo zanemarjenje za hudo in nevarno poškodovanje socijalnega (družbinskega) in gospodarskega reda. Torej smatra za imenitno

dolžnost katoličanov, delati na to, da se bodo močne postave dale v obrambo nedeljskemu posvečevanju, zlasti da se ovo posvečevanje pospešuje z prepovedjo takih veselie, ki posvečevanje nedelje motijo ali pa celim vrstam prebivalstva nedeljo svetiti branijo.

IV. Shod katoličanov, navzet mnenja, da je djanjsko izpolnovanje krščanske ljubezni najlepši cvet krščanskega mišljenja in neizogibljiva dolžnost vpričo pomanjkanje trpečih sobratov, ter misli, da je dolžen posebno sedaj, ko je revščina pri rokodelskem prebivalstvu velika, ovo krščansko dolžnost še celo posebič povdarjati in izreka torej željo, naj bi se katoličani prav marljivo udeleževali tistih družtev, katerim je djanjsko izvrševanje krščanske ljubezni prvi namen, kakoršna so konferencie sv. Vincencija, društva sv. Elizabete, potem društva rokodelcev, rokodelskih mojstrov, rokodelskih učencev.

Gospodarske stvari.

Apno dober gnoj.

M. Kmetovavcem, katerim je mogoče, se apna za gnojenje posluževati, so gotovo prednosti apnenega gnojenja znane. Da pa apneno gnojenje tudi svoj namen doseže, se mora posebno na sledeče stvari ozir jemati. 1. Da se apneni gnoj, kakor je treba, napravi. 2. Da se ga primerno veliko za gnojenje porabi. 3. Da je apneni gnoj tudi zemljišču primeren. 4. Da se o pravem času ž njim gnoji. Kteri kmetovavec tem zahtevam zadosti, ta bode prav in dobro ravnal, če se bode apna kot gnojiva posluževal. Bogate obresti s naložen kapital mu bodo obilne žetve, posebno rži, prinesle. Kar se najprej pripravljanja apnenega gnoja tiče, se to godi na sledeči način: Določi se, če se že ne gnoji praha ali njiva, na kateri se krma prideluje, blizu onega polja, ki se ima z apnenim gnojem pognojiti, tako velik prostor, kolikor zahteva gnojni kup, s katerim se ima polje pognojiti. Na tem prostoru se napravi podlaga iz plasti navoženega blata iz starih jarkov, ribnikov ali stelje iz lesa. Potem se da apno žgati in ko se je peč nekaj razhladila, se navozi apna na ta prostor in brž začne iz njega kompost ali mešanec napravljati, predno se apno popolnoma razhladi. Apno se v kosih, kakoršni so, po prej napravljeni podlagi tako razloži, da se nad podlago apnena plast napravi. Na to se zopet nameče plast blata in stelje in pa zopet plast apnenih kosov, dokler je vse za gnoj namenjeno apno pospravljeno. Za steljo se vzame mahovje, resje, črničje, zeleno vejevje itd. Ko bi kup previsok postal, se mora okoli njega stena iz desk napraviti. Za nanašanje apna se vzamejo navadno lesene škrinjice, kakoršne se za tako delo rabijo.

Tako napravljen kup se pusti najmanj skozi 4 mesece ležati. Na to se ves kup z širokimi

motikami skozi in skozi dobro prekoplje. Ko bi se pri prekopavanju še celi kosi nezdrobljenega apna našli, se morajo ti pri prekopavanju drobno raztolči in vse do dobrega premešati. Tako predelani apneni gnoj je za gnojenje prikladen.

Če je njiva preorana in povlačena in tako za pognojitev pripravljena, se potem ta gnoj o suhem vremenu na njivo razvozi in kakor drugi gnoj v srednjih kupih razbaše in potem z lopatami po njivi raztrosi in ali povlači ali pa z grabljami pod zemljo spravi. Vendar se mora pa to, kakor rečeno, o suhem vremenu goditi, ker je cela ta zmes prav mastna in prijemavna. Omeniti se tudi še mora, da se smejo pri kompostiranju mesto blata vzeti tudi kotine in važine ali drn in da se apno, če ga ni še gorkega dobiti, mora rabiti, dokler še ni razpadlo.

Gnojenje z apnenim gnojem tam najbolje stori, kjer zemlja nima apna v sebi, kakor sploh v vlažnem, mrzlem podnebjju, posebno v gozdnatih goratih krajih, ki se zaradi mnogokratnih zračnih padavin le malo ali celó ne posušijo. Tudi za pognojenje dolgoletne stare lucernske detelje ali esparsete kakor tudi za praho je apneni gnoj kaj izvrsten. Ta gnoj v kratkem vse rastlinske ostanke kakor strn, korenice itd. razkroji. Kako močno je treba gnojiti, to se ravna po kolikokratnosti gnojenja, po dobroti gnoja in po kakovosti zemlje. Zemlja, ki je že sama po sebi revna na apnu, potrebuje bolj močno pognojitev. Ako se z apnenim gnojem močno gnoji, in če se na malo pripravljeno zemljo navozi, tedaj se mora že za časa poleti gnojiti in po večkrat bolj na tenko med seboj pomešati in spoprijeti. Navažanje apnenega gnoja na strnišča, z katerih se je ozimina pospravila in na ktera se ima jarina posejati, je vse priporoče vredno. Sadež dobi močno slamo in težko zrno. Tudi krompirju se apneni gnoj dobro prileže. Kdor si je pa svoje polje močno z apnenim gnojem pognojil, ta mora pa še skrbeti, da polje tudi še moči zadobi, to se pravi, tako polje se še mora močno z živalskim gnojem pognojiti.

Iz vsega tega rečenega pa je jasno, da je apneni gnoj draga stvar in da še sam za se ne zadostuje, ampak treba je še dosti živalskega gnoja. Navadni naši kmetovavci si ga bodo težko mogli omisliti. Vendar pa morda ima ta ali uni kaj slabejega apna na razpolaganje, ki ga ne more v posebno kaj prida obrniti. Takim gre preišljevati ali bi ne mogli si ta ali uni kos zemljišča v večo rodovitnost spraviti.

Rudeče jagode sploh in mesečne jagode posebej.

II. B. Visokostebličasta tudi muškata jagoda imenovana. Ta sorta raste sicer tudi divja, pa bolj redko kakor gori imenovana divja rudeča jagoda. Jagode so nekaj debelejše pa bolj sladkega okusa. Nahaja se ta jagoda, ki se lahko in hitro sama ob sebi zreja, po vrtilih v najmočnejši rasti z prenapolnjenim cvetjem pa

brez sadu, kar odtod izvira, da so cvetni prašniki jalovi, t. j. da nimajo rodovitnega praha za oploditev. Take jagodine rastline se morajo leto na leto pregledati in nerodovitne odpraviti.

C. Virginska rudeča jagoda (*Fragraria Virginiana*.) Ta jagoda ima navadno škrlatno, včasih pa tudi rožnato barvo. Rastlina je doma iz Virginije v severni Ameriki in jo, ker med vsemi najprej zori in je dobrega okusa, po vrtilih zelo obrajtajo in gredicam za obrobke sadé, pa tudi v toplih gredah k hitrejšemu cvetu in sadu silijo. D. Karolinska jagoda je rudeča včasih rudečerujava, lepa in dobra. Okoli Londona jo na polju pridelujejo pa tudi na toplih gredah silijo in je sploh v visokih čisljih. E. Ananasna jagoda (*Fragraria grandiflora*.) Jagode so prav debele, posebno obrajtane in priljubljene in je zato vse priporočitve vredna. F. Čiljanska jagoda (*Fragraria chilensis*.) Brez ugovora je to najdebelejša izmed zdaj znanih jagodnih sort; doma je iz Čile v južni Ameriki. Zasluži, da se nje vrtnarji poprimejo. Razun nevedenih imajo angličanski vrtnarji še celo torbo raznovrstnih jagodnih sort, ki imajo po svojih posebnih lastnostih posebna več ali manj prilična imena, n. pr.: Majeva kraljica, Jagoda Stanislava, Golijatova jagoda itd.

Jagode storijo skoraj v vsaki zemlji; vendar pa jim je rahla, redivna zemlja najbolj ugodna. Zarejati se dajo iz semena, ki se iz stlačenih jagod izpere in potem v prav tenko prst v zabor gnojne grede poseje. Na tak način se zaedijo včasih celo nove sorte. Tako se najrajše divja jagoda zareja. Navadnejše se pa jagode zarejajo po koreninskih živicah. Vsako drugo ali tretjo leto se morajo presaditi in sicer zmirom na drugo mesto. To se opravlja navadno meseca avgusta. V ta namen se rastline iz zemlje poderó, razdelé in najlepše in krepkejše odberó. Te se potem posadé po vrstah križema čreveltj narazen v prav dobre na novo predelane povrtné grede. Jeseni dobé te grede odejo pol drugi palec debelo iz sprhnelega gnoja. Spomladi se rahlo okopljejo, da se gnoj z prstjo pomeša in plevel zatere. Poletna ela so: Večkratno okopavanje, porezanje, ne potrganje, dolgih živie, drugo jesen se še enkrat okopljejo, predno se z gnojem pokrijejo. Kdor tako z jagodami ravna, bode vedno lepih jagod obilno pridelal. Kdor pa jagodine grede zapušča, da zdvijajo, ta ne sme lepega sadu od njih pričakovati. Predno sad dozori, se mora okoli jagodnih rastlin z slamo nastlati ali z ploščicami pokriti, da zreli sad, ki se na zemljo vsede, peščen ali prsten ne postane. Tudi siljenje rudečih jagod v toplih gredah se pogosto nahaja: navadno se jemlje v ta namen vednocveteča ali mesečna jagoda in virginska.

Posadé se v ta namen 2—3 rastline meseca avgusta v loncih in se postavijo na senčnato mesto, da se primejo in dobro obrastejo. Začetek januarja se zagrebejo ti lonci v toplo gredo, ki mora

pa prav prozračna biti. Jagode začno kmalo evesti in do spomladi obrodé že sad. Kako se jagoda rabi, je sploh znano.

Sejmovi. 17. julija: Muta, Berače, sv. Ana na Krempergu; 20. julija: Arvež, sv. Marjeta na gornjem dravskem polju, Vitanje; 21. julija: Buče, Brenska gora.

Dopisi.

Iz Slov. Gradca. Od 22. — 28. preteklega meseca so bili pri nas resnično dnevi veselja, kajti naš prevzvišeni knez in vladika so bili naš okraj obiskali in so pri sv. Janezu blizu Drauburga, v Starem trgu, Slovenjem Gradcu pri sv. Martinu in pri št. Ilu pod Turjakom zakrament sv. birme delili, in popoldne vsaki den zaporedoma tudi druge bolj odstranjene fare, kjer se birmalo ni, s svojim pohodom počastili. Temu občenemu veselju primeren je bil pa tudi povsod v našem okraju sprejem Njih knezo-škofijske prevzvišenosti. Že na železnični postaji v Drauburgu se je posvetna gosпода in duhovščina starotrške dekanije zbrala. Sentjanska, kakor tudi vse druge fare naše dekanije se je bila zarad te slovesnosti prav prazniško oblekla, slavolok za slavolokom z pomenljivimi napisi je prepregal ceste, po katerih so se milostljivi knez in škof vozili. Bilo je tudi postavljenih mnogo velikanskih majev, ki so bili z ogromnimi venci, z raznobarvanimi traki in z avstrijskimi, slovanskimi in papeževimi zastavami okinčani. Ne samo zvonjenje, ampak tudi pokanje iz možnarjev je skoraj iz vsakega holmca, mimo kojega so se milostljivi knez in škof peljali, občno veselje razodevalo. — Sentjančani pa so še po umetelnem ognju svojo radost pokazali. Spuščale so se rakete, rimske lučice, ognjena kolesa in bengalični ogenj prižigali med tem, ko so brezštevilni kresi po gorah in gričih goreli; cela slovenjgraška dolina bila je čarobno razsvitljena. Povsod so občinska zastopništva deloma z avstrijsko-cesarskimi kokardami nakinčana knezo-škofijsko milost pričakovala. Posebno sijajen je bil pa sprejem v Slovenjgradu. Ne samo obilno število duhovnikov, ampak tudi c. k. uradi in oblastnije, mestno občinsko zastopništvo in veliko število drugih mestnih gospodov in gospá, pa tudi velika množica prostega ljudstva je Njih milost pri zgornjih mestnih vratih pri slavoloku pričakovalo, ter jih v slovesnem obhodu v cerkev spremljalo; mestna požarna straža v svoji prav lični obleki je pa špalir delala in za ohranjenje reda skrbela. Vse se je vršilo v najlepšem redu in slovesnosti primerno.

Iz Mozirja. Vesel in slovesen je bil večer v nedeljo 1. julija, ki ostane tukajšnjim rodoljubom vedno v dragem spominu. Slavljali smo namreč slovesno otvorjenje čitalnice, katera bode narodno središče našega okraja. Ob 3. popoldne se je pričelo streljanje možnarjev po naši lepi dolini

krepro odmevati ter veselo narodno slovesnost naznanjati. Ponosno je vibrala lepa slovenska zastava na hiši sedeža čitalnega društva. Na prijazno povabilo so se zbrali udje in prijatelji našega društva v lepo okinčanih prostorih. Č. g. Janez Govedič, društveni podpredsednik so navzoče goste prijazno pozdravili, ter v krepkem govoru namen društva temeljito razložili. K sklepu slovesnostnega govora so navdušeni „živijo“ in „slava“-klici presvitlemu cesarju po čitalnih prostorih enoglasno odmevali. Posebna zahvala se je izrekala g. Janezu Pfeiferju, ki je čitalno sobo društvu brezplačno prepustil in pa g. Mateju Blažu za vrlo prizadevanje, da se je osnovalo čitalno društvo, kojega namen je duševni razvitek in narodni napredek pospeševati. Vrstile so se nadalje mnoge napitnice ter prepevale mične narodne pesni, godba je pa živahen ples vzbujala. Ves večer smo se izvrstno radovali in še le vzbujajoče jutranje solnce nas je razločilo z gorko željo, da bi naša čitalnica vrlo napredovala, kjer se bodedo narodnjaki združeni mnogokrat prijetno zabavljali.

Iz slov. graškega okraja. Podpisani se čutijo primorani z ozirom na dopis iz Šoštanja v 27. številki Slov. Gosp. očitno izreči, da bodedo nasprotnemu kandidatu Schmidtu pri bodočih volitvah za deželni zbor štajerski v našem slov. graškem okraju nasproti postavili č. g. dr. Šuc-a, župnika v Slov. Gradcu! Jožef Hovnik, župan v Selcib, Mih. Vošner, okrajni zastopnik in podpredsednik; Valentin Fischer župan pri št. Martinu, Peter Vošner obč. svetovalec; Filip Kristan, župan v Legenu, Tomaž Rutoynik in Juri Rader, obč. svetovalec; Janez Ověnjak, župan v Vrhéh, Janez Kastivnik, Martin Strmšnik in Luka Strmšnik, obč. svetovalci.

Opazka uredništva. „Slov. Gosp.“ ne vsiluje nobenemu okraju kandidatov, a natančno objavlja, kar mu pošteni in verni Slovenci iz raznih krajev gledé velevažnih prihodnjih volitev dopošiljajo. Sicer pa opominjamo, da je dopisnik iz Šoštanja na koncu jako pametno povedal: „Če hočemo zmagati, moramo se z volilec iz slov. graškega okraja dobro porazumiti, sicer zmaga nemčur.“ To je gola resnica. Le pomislimo, da šteje šoštanjski okraj — veliko se ne motimo — 24 volilnih mož, slov. graški 25, marnberški 26. Zmaga je torej le mogoča, če si narodnjaki vseh 3 okrajev prijateljski v roke segnejo, pošteno porazumijo in trdno zedinijo za enega kandidata; sam nezbeden okraj ne zmaga!

Iz dolnjega Zemona na Kranjskem. Volitve zaupnih mož so bile po nekaterih srenjah precej viharne. Toda v bistriškem okraju je povsod zmagala narodna slovenska reč; le Trnovci so enega iz nasprotnega nam tabora izvolili. Ko bi ne bilo naših vrlih narodnih duhovnikov zraven, Slovenci bi bili propali, vsi bi bili izvoljeni iz nemčurske svojati! Tako pa je le eden nemčur preril. — Tu pri nas letina sploh lepo kaže. Sena je ne navadno veliko. Sadu pa ne bo skoro nič, tudi

bučelice se nam slabo rojijo. V Kočanih je nekega človeka gad piknil v čelo, ko se je nesrečnik htel iz zvirka vode napiti. Kača se je kopala in ga tako srdito piknila, da je mahoma umrl. Napačno in nevarno je toraj, ako ljudje brž ko žejni do kake vode pridejo, se hitro pripognejo ali poležejo, da bi se napili, pa poprej nič ne pogledajo, ali je voda tudi snažna in brez nevarnosti ali ne? Nedavno je tudi neko govedo gad v jezik piknil. Žival je takoj krepnila!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Volitve na Kranjskem so do sedaj končane za kmetске srenje in za mesta i trge. V kmetskih srenjah so Slovenci sijajno zmagali. Enoglasno izvoljeni so bili dr. Bleiweis, Robič, Svetec, Detelja in Lovrenčič, z veliko večino glasov pa grof Barbo, Kobler, Potočnik, dr. Vošnjak, dr. Zarnik, Pfeifer, Navratil, Klun, dr. Poklukar in Pakiž. Izmed nemškutarskih kandidatov je edini glavar Dollhoff v Kočevju prodril. V mestih in trgih so pa Slovenci nesrečno propali, zmagali so le v Kranju, kder je bil lekar Šavnik izvoljen. Ker ni misliti, da bi Slovenci kaj opravili pri trgovinskih zbornicah (2 glasa) in velikem posestvu (10 glasov), je slovenska večina v deželnem zboru zgubljena. Slovenci bodo imeli 16, nemškutarji pa 20 glasov. — Naš državni zbor se je pretečeno soboto tiho razšel in je do 3 sept. odložen, ogerski pa do 15. sept. Nove nagodbe nista mogla dognati in pravijo, da se bo stara avstrijsko-ogerska nagodba podaljšala za eno leto, isto tako tudi kupčijske pogodbe z vnanjimi državami, ki so letos potekle. To je za Avstrijo jako slabo. Državni poslanci vse premudno delajo v rečeh, kder nimajo priložnosti z liberalnimi besedami po sv. Cerkvi in duhovnikih, nunah in menihih udrihati, ali šolskih postav dajati, železniških posojil delivati itd. V delegacije so liberalni ustavoverci tako brezobzirno volili, da blizu 8 milijonov Slovanov nima nobenega zastopnika. In vendar če delegacije vojsko sklenejo, so Slovani zadeti enako drugim prebivalcem. Gališki deželni zbor je sklican 8. avgusta v Lvov na zborovanje. Iz Ogerskega je prišlo več priprostih kmetov k cesarju se mu zahvaliti za utemeljenje posojilnice za kmetško ljudstvo. Cesar jih prijazno poprašajo: kako se jim godi? Eden jim pa takoj in čvrsto odgovori: „milostljivi kralj, na Vas še zaupamo in Vas torej prosimo branite nas uboge kmete, sicer, za Boga, pridemo vsi na nič! — Okoli Pečuha je grozna toča vinograde neizrečeno potolkla. V Sisek pozvali so pjonirje iz Ptuja. Morsko pristanišče v Kleku je zopet Turkom odprto za prevažanje živeža in streliva za njihove vojake v Heregovini.

Vnanje države. Pruski Bismark hoče nemškega cesarja nahujskati v boj zoper Francoze, toda do sedaj brez uspeha in pravoč je, da bo

silni minister in preganjevalec sv. Cerkve moral odstopiti. To bi res dobro bilo ne samo za katoliške Nemece, ampak za celo Evropo. — Na Francoskem je sedaj silna volilna praska med liberalci in konservativci; meseca septembra bodo volitve. — Angleži bi sila radi šli Turku na pomoč, ako bi jim Avstrija svojo armado na kopnem posodila za boj proti Rusom; zarad te reči se sedaj živahno razgovarjajo z našim ministrom Andrassy-jem; svoje brodogve, 7 oklopnice, so poslali na Turško pred Dardanele. — Te dni se je po svetu laž raznesla, kakor da bi bili Pij IX. umrli. Hvala Bogu, sv. Oče so zdravi! — Srbi so z Rumuni napravili vojno zvezo in bodete obedve vojski prej ali selej skupno stopile v boj zoper Turke. — V severni Ameriki so se vzdignili ubogi Indijanci zoper evropske prišlece in tlačitelje ter so prvo vojsko, katero je severno-ameriška republika nad nje poslala, popolnem posekali.

Ruski-rumunski-črnogorski-turški boj.

Ruski generali v Armeniji ne kažejo preveč bistroumnosti; sprva so prepočasno napredovali, ko so bili Turki še slabi, potem pa so po par srečnih bitkah predaleč začeli grabiti, se raztepli in sedaj so skoro vsi bili od pomnoženih turških čet tepeni. Tako je general Oklobžijo kraj morja proti mestu Batumu v začetku Turke 4krat potolkel in vzel Zihedžiri; ali med tem je črez morje v Batum in v Zihedžiri prilezel Derviš-paša z 34 novimi bataljoni in 45 kanoni ter je ruski napad krvavo odbil; 800 Rusov je palo; potem je začel sam prodirati in je Ruse pri Samebahu prijel 29. junija, pobil 450 Rusov in ostale potisnil na rusko mejo nazaj; Oklobžijo stoji sedaj tam, kder je bil sprva, namreč na višinah Muha-Estate. Blizu enako, če ne hujše, se je godilo Terguzakovu; ta je sprva Turkom vzel Bajasid, Dijadin, Alaškert, Topra-kale in je pri Sajdekanu Muktar-pašo do čista pobil ter se že bližal soteskam pri Delibabi. Ali med tem je 10.000 Kurdov prilomastilo njemu za hrbet, vzelo Bajasid in strašno izropalo. Ko bi sedaj Melikov o pravem času od Karsa prišel črez Soganlug-planino stiskanemu Terguzakovu na pomoč in se z njim združil, bilo bi vse dobro. Ali to se ni zgodilo in Muktar-paša je med tem dobil veliko bataljonov na pomoč in Terguzakova silno napal; prvokrat 10. junija so Rusi hrabro odbili vse napade; ali Muktar-paša je 21. junija Terguzakova zopet zgrabil in premagal tako, da je moral ta proti Alaškertu iti nazaj; tukaj je bil zopet premagan, ob enem mu je bila pot v Bajasid od Kurdov zaprta in je torej črez 3000 metrov visoke gore, kder je mnogo kantonov zgubil, hitel nazaj v Iškirt na ruski meji. Šest dni poznej po prvi nesrečni bitki, t. j. 26. junija se je Melikov podal na pot proti Delibabi, je pa bil od Muktar-paše, ki se je proti njemu naglo obrnil, pri Zevinu tepen; zgubil je 800 mož. Tako so bili vsi ruski generali tepeni, vsak posebič; združeni bi Turke

zdrobili. Sedaj se čuje, da so Rusi vsled ovih nesreč tudi obleganje Karsa popustili; tako je delo in trpljenje 3 mesecev zgubljeno, le Ardahan še držijo! — Ob Donavi leze tudi vse počasno; veliki knez Nikolaj je v Sistovu in je svoje čete porinol naprej do Monastira, Gabrove, Selvi, Lovaca in Plevne; vzel je Turkom Bjelo in Trnovo; pravijo, da se sedaj bliža Ruščuku od zaja. General Cimerman v Dobrudži stoji pred Medžidžijem. Ruski car stanuje v Zimnici, kder so 4 mosti, črez katere se neprenehoma spravljajo vojaki, kanoni, in živež, kojega v Bolgariji nič najti ni; Turki so vse pokončali. Rumuni so Vidin precej poškodili z streljanjem; poslali so tudi 2000 vojakov črez Donavo, vendar so jih zopet poklicali nazaj. — Sedaj se bolj natančno vé, kako strašno so Črnogorci Turke oklestili. Knez Nikola je izdal izkaz, iz katerega poizvemo, da je Črnogorcev 991 mrtvih, 2175 ranjenih; vzeli so Turkom 21 zastav, 4 kanone, 1000 konjev, 13.720 pušek. Turkov je bilo 10.700 mrtvih in 17.500 ranjenih. Z ostanki vojske sta se Sulejman-paša in Saib-paša po morju odpeljala; prvi je poslan v Balkan, drugi pa v Tesalijo, kder se je prikazalo mnogo tolovajev pa tudi grških vstašev!

Za poduk in kratek čas.

Črtice iz slovanskega bojišča v Aziji in Evropi.

V. Osvoboditelji turških Slovanov, hrabri Rusi, so srečno prekoračili široko in globoko Donavo; Turki so se jim nenavadno slabo v bran postavili; sedaj pričakujemo vsaki den od ondot važnih dogodkov; med tem se pa hočemo še enkrat ogledati za junaškimi Črnogorci. To storimo dnes laglje, ker smo natančnije poizvedeli, kako so Turke iz svoje uboge ali slovite zemlje podili. Nek Nemeč, ki se sedaj v Črnogori mudi in ki je priča bil, poroča nekej dunajskej novini tako-le: „Boj med Turki, kateri so pod Sulejman-pašem z 40 bataljoni (25.000 mož) 30 kanoni in 5000 tovnornimi konji od Nikšiča prišli v Črnogoro, je trajal 9 dni. Vsaki den je bilo strašno klanje. Prvi den, t. j. v nedeljo 17. junija so zmagali Turki. Drugi den (ponedeljek 18. jun.) so Turki stali na visočinah široke gore Planinice, njim nasproti tudi na višini pri Ostrogu črnogorski poveljnik Vukotič z 12 bataljoni (6700 mož) in 4 kanoni, potem knez Nikola bolj proti zapadu pri Dolinah z 5 bataljoni in 12 kanoni. Celi den se je križem streljalo z kanoni in turški niso zamogli črnogorskih uničiti, čeravno jih je bilo skoro dvakrat toliko. Večkrat so se Turki v manjših tropah spustili iz Planinice, da bi Ostrog naskočili, toda vselej jih je toča črnogorskih krogelj zapodila nazaj. Vendar za njimi vdreti Črnogorci tudi niso hotli, ker bi sicer preveč ljudi pri napadu zgubili. Turki in Črnogorci so torej ostali zvečer vsak na svojem mestu. Tretji den (torek 19. jun.) se

je boj začel z močno strelbo iz kanonov. Sulejman-paša videvši, da tako nič ne opravi, sklene Črnogorce z bajonetom napasti in iz višin, kder so stali, siloma pregnati. V ta namen se spustijo Turki iz Planinice naglo proti Ostrogu in Dolinam. Tukaj je stal knez Nikola, ki je pa bil že preslab, da bi zamogel divji naskok Turkov strpeti. Moral se je pred njimi nazaj pomeknoti v Bogatiče na cesti proti Vranjemu dolu in Cetinjam. Tako je bila Črnogorska vojska na dvoje razklana, kar je kneza Nikola močno prestrašilo. Bal se je, da mu bo sedaj Sulejman-paša vedno za petami tujan do Cetinj. Toda Sulejman-paša se ni upal tega storiti, dokler je še Vukotiča na strani imel pri Ostrogu. Tega tedaj močno napade, in se mu res posreči Črnogorcem vzeti kloster Ostrog, ki je proti večeru ves pogorel. Četrty den (sreda 20. jun.) je Vukotič pokazal, da ni samo hraber junak, ampak tudi izvrsten, bistroumen vojskovodja. Ostal je namreč z svojimi junaki na višinah blizu Ostroga ter je v noči brzo poslal Sočico, da zasede od Turkov zapuščeno Planinico. To se je tudi zgodilo in ko je solnce prisijalo, so Turki sebi za hrbtom zapazili Črnogorce, ki so takoj začeli v nje streljati. Ta srečna misel Vukotičeva in brzo delo Sočičevo je rešilo kneza Nikola in vso Črnogoro, Turke pa pogubilo. Ti so bili namreč sedaj od zaja prijeti, od Nikšiča in Hercegovine odtrgani ter prisiljeni prodirati naprej v Črnogoro in dalje v Albanijo. Tako so tedaj Črnogorci sami Turke tiščali naprej in so jih ta den pritiščali do Dubrave. Ker je Sulejman-paša sedaj imel Vukotiča za hrbtom in na levi strani, ni utegnil grabiti na desno proti veliko bolj slabemu Nikolaju. Peti den (četrtak 21. jun.) si je Sulejman-paša že domislil, v kako past da ga je prebrisan Vukotič spravil. Zato se obrne nazaj, napade Sočico na Planinici in Vukotiča blizu Ostroga. Planinico in pristo pot nazaj v Hercegovino hoče pridobiti, naj velja, kaj velja. Ali sedaj je bilo vse zastoj. Črnogorci se ne genejo iz mesta niti za stopinjo. Ob enem je se od večerne strani Nikola začel Turkom zopet bližati in od one strani vode Zete v nje streljati. Ko to Sulejman-paša vidi, sklene Zeto prebresti, Nikola napasti, zdrobiti in si kraj Zete pot skozi Črnogoro odpreti. Toda ko so Turki pri Dubravi skozi plitvo, le 15 sežnjev široko Zeto gazili, jih obsuje strahovita svinčena toča iz kanonov in krogelj kneza Nikole; cele vrste Turkov so popadale na zemljo, kakor muhe, bolj drzne izmed njih pa odnese bistro tekoča Zeta. Sulejman-paša je sedaj prepričan, da mu ni mogoče priti črez Zeto; ali tudi steza, ki se vije kraj vode do Spuša v Albanijo, mu je bila po Nikolajevih kanonih zabranjena. Torej je prisiljen nad Podračje krenoti proti Niničem in Martiničem. Pot je grozno slaba in pelja črez samo skalovje in med nizkim grmovjem, za katerim so Črnogorci varno počepavali in marljivo v Turke streljali. Šesti den (petek 22. jun.) so Turki le 1/2 ure daleč

prišli po strašnem krvi prelivanju. Sočica od zaja, Vukotič od izhodne, Nikola pa od zapadne strani so jih neprenehoma stiskali in napadali. Steza, koder so Turki šli je bila obložena z mrlji. V silni vročini so trpeli ljudje in živina; mnogo se jih je gladi in žeje mrtvih zvalilo na zemljo. Večsih so se Turki srdito zagnali v Črnogorce, ali ti so se skoro vselej previdno zmuznili nazaj in le iz varnih krajev streljali. Sedmi den (sobota 23. jun.) je bil še bolj strašen za Turke. Neprenehoma in od vseh strani so pokali črnogorski kanoni, puške, revolverji in pištole; le pri Gumanjih so se Črnogorci usmili enega spehanega in že razdjanega bataljona, (namesto 700 mož je imel samo 250) ter ga napali s handžarom in popolnem posekali. Ob 7. uri zvečer je prišel Sulejman-paša v Niniče ves potrt; zgubil je ta den 3000 mož. Osmi den (nedelja 24. jun.) je sklenil Sulejman-paša hitrej ko mogoče iz Črnogore odnesti pete in je torej ukazal naglo prodirati naprej. Do meje ni bilo več, kakor 3 ure hoda. Neizmerna težava za Turke bilo je 6000 ranjencev, katere so morali seboj vlačiti. Okoli poldneva so prišli do kloštra Zdrebanika, kder je kamnat most čez Zeto. Tega se je hotel Sulejman polastiti, da bi zamogel mimo Danilovega grada naravnost v Spuš. Ko so Črnogorci to namero zapazili, so junaški zgrabili Turke. Nastala je grozna bitka; 3000 Turkov je mrtvih obležalo na polju pred Zdrebanikom; Črnogorci so zaplenili 300 konjev, več kanonov, mnogo zastav in pušek. Deveti den (ponedeljek 25. jun.) so Turki imeli še poldrugo uro daleč do Spuša. Na tej kratki poti so si morali vsako stopinjo z krvjo priboriti. Ne samo Nikola, Sočica in Vukotič so pritiskali, ampak pri Martiničih je še vojni minister Plamenac od strani prijel Turke z 1700 Črnogorci. Od Zdrebanika do Kosovega loga je ležalo vse polno mrtvih Turčinov. Tukaj še le je Turk našel mir pred črnogorskimi kroglijami in handžari, ker mu je Saib-paša iz Spuša prišel na pomoč ter spehane Sulejmanove čete spremil za visoko obzidje v Spušu in Podgorici. Črnogorci trdijo, da je Sulejman-paša na strašni poti skozi Črnogoro v 9dnevem boju zgubil 12.000 mož; Črnogorcev je bilo 891 usmrtnjenih 1936 pa ranjenih.

To je menda bilo zadnjokrat, da je prišel divji Turk v Črnogoro razbijat.

Smešničar 28. Ubog fantič iz dežele je prišel v mesto k čevljarskemu mojstru za učenca. Pri obedu se je začel jokati, ko so mu kosček govedine na krožnik položili. Zakaj se jočeš, ga vpraša mojster? Fantič emihajoč odgovori: „zakaj bi se ne jokal, če pa je zavoljo tega malega kosčka govedine moral velik vol smrt storiti?“

Razne stvari.

(Huda nevihta) je razsajala na gornjem Štajerskem in Koroškem, po planinah je palo mnogo

snega in huda toča je sekala na murskem polju od Radgone do Ljutomera.

(Kat. polit. društvo v Mariboru) obhaja občen zbor v nedeljo 15. julija ob 3 popoldne v dvorani gostilnice „zur Stadt Wien“.

(Blisk ubil) je Vida Ozmeča 7. t. m. v Stročji vesi pri Ljutomeru, ko je z osipalnikom kuruzo osipaval.

(Žandarijska ščacija) pri sv. Juriju na južni železnici dobi 4 žandarje stalno nameščene.

(Spremembe v Lavantinski škofiji.) Prestavljeni so č. gg. kaplani: M. Jurkovič v sv. JI pri slov. Gradcu, Fr. Dovnik v zgornjo Polskavo, M. Meško v Leskovec; Fr. Rojko k sv. Benediktu na Goričkem in J. Živortnik v Šoštanj. — Č. g. Kukovec je resigniral na njemu podeljeno faro sv. Petra pri Radgoni, ktera je vnovič razpisana do 21. avgusta; do istega dne je razpisana tudi fara sv. Miklavža nad Laškim. — Kaplanija pri sv. Martinu na Pohorju in ena kaplanija v Vuzenici ostane začasno izpraznjene. — V časnih pokoj stopi č. g. J. Jurčič, bivši kaplan pri sv. Benediktu na Goričkem. — Umrli je č. g. J. Škerta, župnik pri sv. Miklavžu nad Laškim, star 44 let.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg.: J. Zorko 22 gld. (ustn. dopl.), Kandut 11 gld., Cizej P. 11 gld., Pihler 11 gld., Živortnik 1 gld.

Dražbe III. 18. julija Peter Medved pri sv. Ani 1850 fl. Miba Hostnikar na Valcu 8780 gld. 20. jul. Miha Gabron v Kozjem, Matija Rodošek na ptujski gori 400 fl. 23. jul. Marija Maček v Gruščah 2575 fl.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

1 Hl. = 1⁶³/₁₀₀ vag. — 100 kilo = 1 cent in 78 ¹/₂ funta.

Mesta	Pšenica		Rž		Jecmen		Oves		Tarsica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . . .	10	50	6	80	5	30	3	80	6	30	5	70	6	—
Ptuj	9	80	7	10	5	—	4	10	6	50	6	50	6	20
Ormuž	10	94	6	84	5	56	3	58	5	21	7	80	4	88
Gradec	10	41	6	65	6	—	4	40	5	85	—	—	6	20
Celovec	9	94	7	60	6	58	3	68	6	86	4	46	7	48
Ljubljana	11	21	7	—	4	20	3	—	6	40	4	70	7	48
Varaždin	8	—	7	—	4	—	4	—	6	20	7	—	6	—
Zagreb	9	—	8	—	3	80	4	—	6	10	6	20	6	50
Dunaj } 100	13	45	10	40	9	30	7	15	7	10	—	—	—	—
Pešt } Klgr.	11	70	8	80	6	55	6	70	6	80	5	—	—	—

Loterijske številke:

V Gradcu 7. julija 1877: 32 13 63 16 59.

Na Dunaju „ „ 29 58 49 78 33.

Prihodnje srečkanje: 21. julija 1877.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 61 05 — Srebrna renta 66 75 — Zlata renta 72 75 — Akcije narodne banke 778 — Kreditne akcije 145. — — Napoleon 10 03 — Ces. kr. cekini 6 98 — Srebro 109 10

Hram na prodaj.

V Mariboru blizu železniškega kolodvora je majhen, pa mnogo najemščine dajajoč hram z prostornim dvoriščem in precej velikim močno hasnovitim vrtom na prodaj. Selo je prilično vsakovrstnemu podvzetju ali rokodelstvu. Cena je nizka.

Več pové g. Jož. Kadlik, javni agent v Mariboru, Webergass hiš. št. 5.

1—3

Voz na prodaj.

Dobro ohranjen, jako priročen voz, z 4 sedeži, streho in z steklenimi okni priredjen, se zaradi tesnega prostora takoj proda po izredno nizki ceni pri imetništvu zavoda poselskih mož v Mariboru — Inhabung des Dienstmanns-Institut in Marburg.

Sirovi loj

kupujeta vsaki čas po najvišji ceni

Karl Pamperl-ova sina,

Topilnica za loj, svečarija in milarnica, zaloga vžgalnih, svetilnih in masčobnih tvarin

v CELOVCI na Koroškem.

DANIEL RAKUŠ

trgovec z železjem „pri zlati kosi“ („zur goldenen Sense“)

v CELVJU

priporočuje p. n. občinstvu

ključarsko opravilo za poslopja,

na primer :

okove za okna, dveri, vrata

itd., potem posamezne dele

prihranivnih železnih ognjišč ali „šparherdov“.

Vsa roba je izvrstna in se oddaja po najnižji ceni.

Cenike radi določimo po pošti vsakemu na dom celó zastonj, ako se za nje oglasi.

Svetinje za napredek.

Od leta 1867.

Svetinje za napredek.

Albert Samassa,

e. k. dv. zvonar, izdeljavec strojev raznoterega orodja pri gšenju ognja
v LJUBLJANI
priporočam Vbrana zvonila z vsó opravo.

Dalje

razno orodje iz medenine, iz lhtega železa, kovane cevi, potém cevke iz konopine in iz gume itd. vse po najnižji ceni.

Diploma priznanja.

Občinam in gasil. društvom privolno plačevanje v obročih.

iz svetinj.

Diploma priznanja.

Vsakotere brizgalnice, iz vsimno sestavljene in iz delane, vodnjake, škropilnice, ventile in cevi, ventile za studence, za vino, za pivo, za droži in gnojnice, ki se gonijo z roko ali pa z maslino.

